

dr hab. Aneta Bac prof. AWF
Instytut Nauk Stosowanych
Wydział Rehabilitacji Ruchowej
AWF Kraków

Kraków 19.07.2023

Recenzja

dorobku naukowego oraz dydaktyczno-organizacyjnego dr Beaty Szczepanowskiej-Wołowiec w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie Nauk o zdrowiu i nauk medycznych, w dyscyplinie Nauk o zdrowiu.

Recenzję przygotowano w odpowiedzi na pismo Przewodniczącej Rady Naukowej Instytutu Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (pismo z dnia 25.05.2023 r. nr CMZ.02.18.2023), zgodnie z art. 228 ust.5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85), w oparciu o przesłaną dokumentację.

Ogólna charakterystyka Kandydatki

Pani dr Beata Szczepanowska-Wołowiec ukończyła studia na Wydziale Nauk o Zdrowiu Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach w 2007 roku, uzyskując tytuł magistra fizjoterapii. W 2011 roku Kandydatka uzyskała stopień doktora nauk o zdrowiu, na mocy decyzji Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Kielcach, na podstawie rozprawy doktorskiej p.t. „Równowaga dynamiczna u dzieci z wadami postawy w wieku 10-12 lat ze środowiska wiejskiego”. Od 2005 roku pani dr Beata Szczepanowska-Wołowiec pracuje w Collegium Medicum Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, gdzie była zatrudniona na stanowiskach wykładowcy, adiunkta i adiunkta badawczo-dydaktycznego. W latach 2008-2011 była również wykładowcą we Wszechnicy Świętokrzyskiej. Pani dr Beata Szczepanowska-Wołowiec jest również czynnie pracującą fizjoterapeutką, od 1986 roku zatrudnioną w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach. Jako fizjoterapeutka, Kandydatka stale podnosiła swoje kwalifikacje zawodowe, kończąc wiele tematycznych kursów, a wśród nich „Diagnozowanie i leczenie zespołów bólowych kręgosłupa metodą McKeziego”, „Koncepcja PNF”, „PNF a skolioza”, „Funkcjonalna terapia manualna”, „Analiza ruchu – Biomechanika i rehabilitacja kończyny

dolnej”, „Globalna terapia stopy” i wiele innych. Pani dr Szczepanowska-Wołowiec ukończyła też kilka szkoleń z zakresu obsługi urządzeń do diagnostyki narządu ruchu.

Reasumując, można stwierdzić, iż Kandydatka konsekwentnie przechodzi kolejne szczeble rozwoju zawodowego, umiejętnie łącząc praktykę fizjoterapeutyczną z pracą naukowo-dydaktyczną oraz stopniowo podnosi swoje kwalifikacje, uzyskując coraz większą niezależność zawodową.

Ocena publikacji składających się na osiągnięcie naukowe

Przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe składa się z 5 oryginalnych publikacji naukowych opublikowanych w latach 2019 – 2022, objętych wspólnym tytułem „Uwarunkowania budowy morfologicznej stopy oraz ich korelacje z parametrami równowagi i BMI”. Łączny wskaźnik IF omawianych prac wynosi 15.870 punktów, a wskaźnik MNiSW = 620 punktów.

We wszystkich pracach składających się na jednotematyczny cykl, pani dr Beata Szczepanowska-Wołowiec jest pierwszym autorem, co potwierdza jej wiodącą rolę w zaplanowaniu i przeprowadzaniu badań naukowych oraz opracowywaniu uzyskanych wyników. Cykl jest tematycznie spójny i powstał po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk o zdrowiu.

Liczba współautorów wszystkich publikacji wchodzących w skład osiągnięcia naukowego wynosi 4 osoby i jest to stały skład zespołu badawczego, który przyczynił się do zrealizowania ocenianych publikacji. Podkreśla to zdolność Kandydatki do kierowania grupą naukowców i przemawia za jej samodzielnością naukową. Wkład Kandydatki w powstanie każdej publikacji polegał na zaplanowaniu badań, ich przeprowadzeniu, interpretacji wyników i napisaniu manuskryptu. Publikacje stanowią podsumowanie grantu statutowego Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (nr projektu: 615 533).

W swoim cyklu publikacji, wskazanych jako główne osiągnięcie naukowe, Kandydatka skupiła się na wadach stóp u dzieci. Wady stóp, które należą do grupy wad postawy ciała, są ciągle dużym problemem społeczno-ekonomicznym, a przede wszystkim zdrowotnym, często o nieznanej etiologii i równie często będącymi trudnymi do leczenia problemami. Dlatego też ważne są regularne kontrole postawy ciała u najmłodszych, nie tylko pod kątem stwierdzenia potencjalnej wady, ale również wychwycenia związków pomiędzy stwierdzonymi dysfunkcjami, a ich wpływem na pozostałe segmenty narządu ruchu czy związkami z różnymi wskaźnikami funkcji ciała. Takiego zadania podjęła się dr Beata Szczepanowska-Wołowiec.

która w głównym osiągnięciu naukowym badała zależności pomiędzy budową morfologiczną stóp a stabilnością posturalną, a także związkami pomiędzy masą ciała, stabilnością posturalną oraz naciskiem stóp na podłoże. Są to cenne publikacje, gdyż w dostępnej literaturze ciągle brakuje doniesień na temat związków pomiędzy w/w wskaźnikami, a istniejące nie zawsze są zgodne co do otrzymanych wyników badań. Głównymi wnioskami wyciągniętymi przez Kandydatkę z omawianych publikacji były:

- Istnienie związków pomiędzy wybranymi wskaźnikami budowy morfologicznej stopy badanych dzieci a stabilnością posturalną. Związki te są również zależne od płci.
- Istnienie związków pomiędzy masą ciała i budową morfologiczną stóp badanych dzieci, a obciążaniem poszczególnych stref podeszwowych stóp

Należy również podkreślić aplikacyjność przeprowadzonych badań – rodzice badanych dzieci, u których w trakcie trwania projektów wykryto wady stóp, zostali poinformowani o konieczności odbycia konsultacji lekarskiej.

Dodatkowo w jednej z wymienionych publikacji Kandydatka sprawdziła wiarygodność oraz korelacje pomiędzy wybranymi wskaźnikami opisującymi budowę morfologiczną stopy. Jest to ważne doniesienie, za względu na istnienie bardzo wielu wskaźników oceniających n.in. wysklepienie stóp, co przekłada się na trudność w porównywaniu wyników badań pomiędzy autorami. Wskazanie, które indeksy oceny silnie za sobą korelują i w istotnie zbieżny sposób oceniają wybrane wskaźniki, pozwala na wiarygodne porównanie doniesień naukowych. Głównym wnioskiem wyciągnięty z tych badań było wykazanie wiarygodności i zależności pomiędzy wybranymi wskaźnikami oceny budowy morfologicznej stóp.

Moją uwagą do tej części oceny dorobku jest brak załączonych oświadczeń, a zarazem zgód wszystkich autorów dotyczących wykorzystania omawianych prac w postępowaniu habilitacyjnym. Takie zgody zostały załączone tylko dla jednej publikacji z cyklu.

Reasumując, można pokreślić, iż przedstawione jako główne osiągnięcie naukowe publikacje stanowią oryginalne rozwiązanie ważnego problemu badawczego, pokazującego samodzielność naukową Kandydatki, jej umiejętność wyszukiwania luk w bieżących doniesieniach naukowych, konfigurowania i rozwiązywania pytań badawczych oraz umiejętności współpracowania i kierowanie zespołem badawczym. Zawiera również elementy nowatorskie i umiejętnie łączy naukę z fizjoprofilaktyką. Pomimo braku interwencji terapeutycznej w prowadzonych badaniach, mają one bardzo dużą wartość aplikacyjną, nie tylko jako badania przesiewowe, pokazujące stan zdrowia określonej grupy populacyjnej, ale

również jako wyraźne zalecenia, motywujące rodziców badanych dzieci do rozpoczęcia poszerzonej diagnostyki i leczenia wykrytych w trakcie badań wad postawy ciała.

Ocena pozostałego dorobku naukowego

Na dorobek naukowy pani dr Beaty Szczepanowskiej-Wołowiec składają się 7 oryginalnych publikacji polskojęzycznych i 27 oryginalnych publikacji anglojęzycznych o łącznej wartości IF = 21.642 i liczbie punktów MNiSW równej 1121. Liczba cytowań równa się 25, a indeks Hirscha = 3. Kandydatka jest również autorką rozdziałów w 2 monografiach oraz brała czynny udział w 21 krajowych konferencjach naukowych.

Oceniając dorobek naukowy Kandydatki warto podkreślić, iż w ponad połowie omawianych publikacji jest ona pierwszym autorem, jak również zdecydowana większość jej dorobku przypada na okres po uzyskaniu stopnia doktora.

Dorobek naukowy Kandydatki jasno wskazuje kierunek jej zainteresowań naukowych. W swoich badaniach pani dr Beata Szczepanowska-Wołowiec skupia się głównie na zagadnieniach związanych z postawą ciała, a osobami badanymi są zazwyczaj dzieci w wieku szkolnym. Taki obszar zainteresowań Kandydatki jest kontynuacją problemu, którym zajęła się w trakcie prowadzenia badań zwieńczonych obroną pracy doktorskiej, w której pochyliła się nad równowagą dynamiczną dzieci z wadami postawy ciała. Kandydatka dzieli swoje doniesienia naukowe na 4 grupy, z których najliczniejszą (12 artykułów) stanowią publikacje związane z fizjoprofilaktyką i diagnostyką wad stóp. Kolejne 5 manuskryptów jest związanych z badaniem zależności pomiędzy masą ciała (opisywaną wskaźnikiem BMI), a budową morfologiczną stóp, zaś po 2 artykuły opisują odpowiednio związki pomiędzy wadami stóp a stabilnością posturalną oraz wadami stóp a dystrybucją obciążeń kończyn dolnych. Te obszary badań są bardzo istotne, gdyż zaniedbania dotyczące wad postawy ciała wśród dzieci, przekładają się na zdrowie osób dorosłych nie tylko w obrębie narządu ruchu. Dodatkowo przedstawiane przez Kandydatkę publikacje są bardzo spójne tematycznie, podkreślając dogłębne poznanie tematu oraz pozycję eksperta w omawianym obszarze naukowym.

Reasumując, oceniany dorobek naukowy jest oryginalny, spójny i ważny dla rozwoju reprezentowanego przez Kandydatkę obszaru nauki, a jego liczebność nie budzi zastrzeżeń.

Ocena działalności dydaktyczno-organizacyjnej

Pani dr Beata Szczepanowska-Wołowiec od 18 lat pracuje na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach, gdzie prowadzi zajęcia dydaktyczne na kierunkach: Fizjoterapia,

Pielęgniarstwo i Lekarski. Prowadzi również wykłady dla fizjoterapeutów przygotowujących się do egzaminu specjalizacyjnego. Dodatkowo Kandydatka prowadzi wykłady i ćwiczenia na Uniwersytecie Dziecięcym UJK w Kielcach upowszechniając wiedzę na temat wad postawy ciała u najmłodszych.

Pani dr Beata Szczepanowska-Wołowiec będąc członkiem Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia była współautorką nowelizacji programów studiów dla kierunku Fizjoterapia. Była także przewodniczącą Kierunkowego Zespołu ds. Programów Kształcenia oraz przewodniczącą Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia dla kierunku Fizjoterapia. W latach 2012 – 2020 była członkiem Rady Wydziału, a w latach 2016 – 2020 członkiem Rady Instytutu Fizjoterapii. W latach 2013-2020 pełniła funkcję Instytutowego Koordynatora programu Erasmus + na kierunku Fizjoterapia i Wychowanie Fizyczne. Kandydatka jest promotorem ponad 80 prac magisterskich i promotorem pomocniczym w 4 przewodach doktorskich (1 przewód zakończony, 3 w toku). Pani dr Szczepanowska-Wołowiec jest również opiekunem Koła Naukowego „Medyk”, wiceprezesem Stowarzyszenia na rzecz osób ze schorzeniami narządu ruchu „Zorza” oraz współtwórczynią i opiekunem pracowni fizykoterapii.

Pani dr Beata Szczepanowska-Wołowiec była współautorką lub członkiem kilku projektów naukowych, finansowanych zarówno ze środków uczelnianych, jak i funduszy europejskich. Współpracowała także z ośrodkami zarówno krajowymi (Uniwersytet Rzeszowski, Klinika Sutherland Medical Centre w Warszawie, Klinika Ortopedii i Traumatologii i Medycyny Sportowej Centralnego Szpitala Klinicznego MSWiA w Warszawie), jak i zagranicznymi (Technische Universität Dresden), gdzie odbyła 2-tygodniowy staż naukowy.

Od 2013 roku Kandydatka wzięła czynny udział w 21 międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych, a także była członkiem Komitetu Organizacyjnego Sympozjum X-lecia metody FITS oraz trzykrotnie członkiem komitetów naukowych Ogólnopolskich Konferencji Naukowych. Pani dr Beata Szczepanowska-Wołowiec jest również członkiem Krajowej Izby Fizjoterapeutów oraz Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii. W 2012 roku zajęła III miejsce w konkursie „Praca Roku” (organizator: czasopismo Ortopedia, Traumatologia, Rehabilitacja), w 2019/2020 uzyskała nagrodę zespołową III stopnia Rektora UJK w Kielcach za wyróżniające osiągnięcia naukowe, a w 2020 roku otrzymała Złoty Medal za Długoletnią Służbę na mocy postanowienia Prezydenta RP.

Reasumując, pani dr Beata Szczepanowska-Wołowiec ma istotne osiągnięcia w dorobku dydaktyczno-organizacyjnym.

Wniosek końcowy

Oceniając całość dorobku naukowego, a w szczególności cykl prac pt. „Uwarunkowania budowy morfologicznej stopy oraz ich korelacje z parametrami równowagi i BMI” oraz dorobku dydaktycznego i organizacyjnego stwierdza, iż pani dr Beata Szczepanowska-Wołowiec jest w pełni samodzielnym naukowcem, posiadającym bardzo dobrze opanowany warsztat badawczy, a także znaczny i spójny dorobek naukowy.

W związku z powyższym wnoszę do Komisji Habilitacyjnej powołanej w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego oraz Rady Naukowej Instytutu Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach o dopuszczenie pani dr Beaty Szczepanowskiej-Wołowiec do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

dr hab. ANETA BAC prof. nadzw.
fizjoterapeuta
2406